

İSLAM HUKUKU ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Sayı: 11
Nisan 2008

www.islamhukuku.com
www.islamhukuku.org
www.islamhukuku.net

ISSN 1304-104

İSLAM HUKUKU ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

www.islamhukuku.com www.islamhukuku.org www.islamhuku.net
Journal of Islamic Law Studies مجلة البحوث الفقهية الإسلامية
Sayı / Number / العدد : 11 Yıl / Year / السنة : 2008

Nisan ve Ekim aylarında yılda iki sayı çıkar. Hakemlidir

Sahibi / Publisher / صاحبها

Mustafa ÖZDEMİR

Mehir Vakfı Genel Başkanı / General Director of Mehir Wakfi / رئيس الوقف

Editör / Editor-in-chief / رئيس التحرير

Prof.Dr. Saffet KÖSE

Editör Yardımcısı / Associate editor / مساعد رئيس التحرير

Doç. Dr. Muharrem Kılıç

Yayın Kurulu / Editorial Board / هيئة التحرير

Prof.Dr. Halil İbrahim ACAR - Dr. Ahmet AKMAN - Y.Doç.Dr. Abdüsselam ARI - Prof.Dr. Nasi ASLAN - Doç.Dr.Tevhit AYENGİN - Dr. Tuncay BAŞOĞLU - Doç.Dr. Murteza BEDİR - Doç.Dr. Recep CİCİ - Dr.A. Hakan ÇAVUŞOĞLU - Prof.Dr. Şamil DAĞCI - Prof.Dr. Nihat DALGIN - Doç.Dr. Sabri ERTURHAN - Prof.Dr. H. Tekin GÖKMENOĞLU - Doç.Dr. H. Mehmet GÜNAY - Y. Doç.Dr. Menderes GÜRKAN - Doç.Dr. Hasan HACAK - Doç.Dr. Abdurrahman HAÇKALI - Doç.Dr. Abdullah KAHRAMAN - Doç.Dr. Cengiz KALLEK - Doç.Dr. Ali KAYA - Dr. Hüseyin KAYAPINAR - Doç.Dr. Muharrem KILIÇ - Prof.Dr. Ferhat KOCA - Doç.Dr. İsmail KÖKSAL - Doç.Dr. Şükrü ÖZEN - Dr. Ali İhsan PALA - Dr. Ali PEKCAN - Y.Doç.Dr. İzzet SARGIN - Y.Doç.Dr. Haluk SONGUR - Dr. Osman ŞAHİN - Doç.Dr. Hasan TANRIVERDİ - Doç.Dr. Talip TÜRCAN - Dr. Mustafa YAYLA - Prof.Dr. Mustafa YILDIRIM - Doç.Dr. Kemal YILDIZ - Dr. Yaşar YİĞİT

Danışma – Bilim Kurulu / Advisory – Scientific Board / الهيئة الاستشارية - العلمية

Prof.Dr. Hamza AKTAN - Prof.Dr. Vecdi AKYÜZ - Prof.Dr. H. Yunus APAYDIN - Prof.Dr. Fahrettin ATAR - Doç.Dr. İ. Hakkı AYDIN - Prof.Dr. M. Akif AYDIN - Prof.Dr. Ali BAKKAL - Prof.Dr. Mustafa BAKTIR - Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU - Prof.Dr. Abdülaziz BAYINDIR - Prof.Dr. Faruk BEŞER - Prof.Dr. İbrahim ÇALIŞKAN - Prof.Dr. Orhan ÇEKER - Prof.Dr. Hamdi DÖNDÜREN - Prof.Dr. İ. Kâfi DÖNMEZ - Prof.Dr. Celal ERBAY - Prof.Dr. Mehmet ERDOĞAN - Prof.Dr. Mehmet ERKAL - Prof.Dr. Osman ESKİCİOĞLU - Prof.Dr. Beşir GÖZÜBENLİ - Prof.Dr. Hasan GÜLEÇ - Prof.Dr. Hayreddin KARAMAN - Prof.Dr. Muhsin KOÇAK - Prof.Dr. Salim ÖGÜT - Doç.Dr. Ahmet ÖZEL - Prof.Dr. Mehmet ŞENER - Prof.Dr. Salih TUĞ - Prof.Dr. Mustafa YILDIRIM - Prof.Dr. Davut YAYLALI - Prof.Dr. Y. Vehbi YAVUZ

Kitap Tanıtımı/ Book Review / حول الكتب

Dr. A. Hakan ÇAVUŞOĞLU

Özetler/ Summaries/ملخصات

Y.Doç.Dr. Haluk SONGUR/Dr. Saim KAYADİBİ

Bibliyografya Kontrol/ Bibliographic control/ مراجعة المصادر

Muhammet Ali DANIŞMAN

Yazı İşleri Müdürü/Editorial assistant

Hasan TÜRK

e-mail: saffetkose@selcuk.edu.tr

ISSN 1304-1045

Kapak: Muhittin OKUMUŞLAR

Mizanpaj: Serdar Işıkli, serdar@grafiamatbaa.com

Yayın İlkeleri

- 1- Dergide yayımlanması istenen yazılar İslam Hukuku ile ilgili olmalıdır: İslam hukuku ile ilgili çağdaş bir problem, İslam hukuk tarihi, edebiyatı, son dönem, daha önce yaşamış ya da çağdaş İslam hukukçularının ve eserlerinin tanıtımı, önceki fukahanın yazmış oldukları risalelerin neşri ve tercümesi, sempozyum ve tez değerlendirmeleri vb. konularda olmalıdır.
- 2- Araştırma ilmi metotlara uygun olmalıdır.
- 3- Araştırmaya İngilizce veya Arapça özet eklenmelidir.
- 4- Araştırmalar hakemlerin (en az iki hakem) olumlu görüşünden sonra yayımlanır.
- 5- Dergide yayımlanan yazıların dil ve içerik bakımından sorumluluğu yazarlarına aittir.
- 6- Yayımlanmayan yazılar sahiplerine iade edilmez.

Principles and Regulations For Publication

- 1- Research submitted for publication, should be based on Islamic jurisprudence
- 2- Research should concentrate on issues,
-questions and contemporary problem,
-history of Islamic jurisprudence,
-its literature,
- past and contemporary Islamic legists, dealing with Islamic subjects, with their works,
-critical publications and translations of treatises (unpublished manuscripts) of the past Islamic legists / jurists about various subjects,
-notes on symposiums, conferences, congresses or theses etc.
- 3- Research should be followed scientific methods.
- 4- A satisfied abstract should be attached to the research to be translated into English or Arabic.
- 5- Researches should be arbitrated by Islamic legists/jurists according to methods which indicates principles and procedures of arbitration
- 6- The opinions expressed in the articles are solely those of the authors
- 7- Researches which not published, will not be returned.

قواعد النشر وشروطه

- 1- أن يكون البحث المراد نشره في المجلة مبنياً على الفقه الإسلامي
- 2- أن ينصب البحث على القضايا والمسائل والمشكلات المعاصرة المتعلقة بالفقه الإسلامي أو تاريخه أو أدبه أو التعريف بالفقهاء المتأخرين والمتقدمين والمعاصرين مع بيان إنجازاتهم العلمية أو تحقيق رسائل فقهاءنا القدامى وترجمتها أو تقييم المؤتمرات أو الرسائل الخ.
- 3- أن يوافق البحث على المناهج العلمية
- 4- أن يرفق بالبحث خلاصة مستوفية له لترجمتها إلى اللغة الإنجليزية أو العربية
- 5- تنشر البحوث بعد أن يتم التحكيم من قبل المتخصصين وفقاً لقواعد التحكيم
- 6- جميع المسؤوليات العلمية والقضائية للبحوث المنشورة في المجلة على مؤلفيها
- 7- البحوث التي لا تنشر لا تعاد لأصحابها

العنوان / Address / Adres :

Musalla Bağları Sarnıç sok. No: 2 – Selçuklu/KONYA

Tel: 0.332.236 14 60

Fax: 0.332. 236 14 65

www.mehir.net, www.mehir.org

Mehir Vakfı Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı ve IDSB üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Editörden.....9

Makaleler

İslâm Aile Hukukunda “İhsan” Kavramı Hakkında Bazı Mülahazalar
Some Thoughts About The Concept of “Ihsân” in Islamic Family Law 11-38
Prof. Dr. Beşir GÖZÜBENLİ

Nisâ Suresinin 34. Ayeti Bağlamında Aile Kurumunun İki Temeli: *İnfak ve İtaat*
The Two Basics of the Institute of Family: Giving Alms (*infāq*) and Obedience (*itāat*) in the Context of 34th Verse of *Nisâ* 39-58
Prof. Dr. Salim ÖĞÜT

Sosyal Hayattaki Değişim Sürecinde İslâm Aile Hukuku (Evllenme ve Boşanma Örneği)
Islamic Family Law in the Process of Changing in Social Life (A Case of Marriage and Divorce)..... 59-92
Dr. İbrahim PAÇACI

İslam Hukukunda Evlilik Dışı Doğan Çocuğun Velâyeti/Hukukî Temsili
Legal Representation of Child Born out of Wedlock in the Islamic Law .. 93-112
Ünal YERLİKAYA

İjtihâd And A Modernist Perspective Towards Islamic Law and Thought
İslam Hukuku ve Düşüncesine Modernist Bir Yaklaşım ve İctihâd 113-138
Dr. Saim KAYADİBİ

İslam Hukukuna Göre Rüşvet Suçu ve Cezası
Bribery and its Punishment According to the Islamic Law 139-166
Prof. Dr. Saffet KÖSE

Fıkıh Usûlü ve İslam Felsefesiyle İlişkisi
Principles of Islamic Jurisprudence and its Relationship with Islamic Philosophy 167-188
Ali Cuma Muhammed/çev. Hasan ÖZER

Doğuşundan Tedvînine Hanbelî Fıkıh Usûlü Geleneği ve Özgünlük Sorunu The Tradition of Hanbalî Methodology of Islamic Jurisprudence and Matter of Originality from its Birth to Recordation	189-216
Ramazan ÖZMEN	
Hukukçuların Hukukundan Yazılı Hukuka From Jurists' Law to Statute Law.....	217-230
Rudolph Peters/ Çev. Haluk SONGUR	
Sünnetten Anayasal Teoriye: Ortaçağ İslam Hukukunda Yeni Bir Yaklaşım From Prophetic Actions to Constituonal Theory: A Novel Chapter in Medieval Muslim Jurisprudence	231-254
Sherman A. Jackson*/ trc. İsa UYSAL	
İslam Hukukunda Gayrimüslimlerin Vatandaşlık Statüleri Citizenship Status of non - Muslims in Islamic Law	255-268
Dr. Ahmet GÜNEŞ	
Hatib el-Osmânî'ye Göre Şafi'î Fıkıhının Rotası Un Itinéraire du fiqh Şāfi'ite d'après al-Khaṭīb al-'Uthmānī.....	269-282
Jacqueline Sublet/ çev. Dr. Ali İhsan PALA	
Namazlarda Kadının İmameti The Imāmate of Women in Prayers	283-302
Yakup MAHMUTOĞLU	
Dinin Ana Gayelerini Gerçekleştirmede Bir Risk unsuru Olarak Yoksulluk Kültürü Poverty Culture as an Element of Risk in the Realization of the Main Goals of Religion	303-316
Doç.Dr. H. Mehmet GÜNAY	
İbn Rüşd'ün <i>Bidāyetü'l-Müctehid</i>'inde Zâhirîlere Atfedilen Hatalı Görüşlerin İbn Hazm'ın <i>El-Muhallâ'sı</i> İle Karşılaştırılması Ibn Rushd's Attributions to Madhab of Zāhirî in his Book Bidāyetü'l-Müjtehid	317-330
Zübeyde SAYMAN	
İslâm'da Çevre Hukukunun Prensipleri Principles of Environmental Law in Islam.....	331-346
Dr. Sayed Sikandar Shah Haneef/ çev. Dr. Abdullah ÇOLAK	

Fıkhî Bir Kavram Olarak Tekbîr

Takbîr as a Term of Fiqh 347-364
Necmettin KIZILKAYA

Ebû Ca'fer et-Tahâvî (239-321/853-933) ve Şurût İlmi

Ebû Ca'fer et-Tahâvî and Science of Shurût 365-397
Dr. Muharrem ÖNDER

Hanefî Fakihi Şurûnbülâî'nin (994-1069/1586-1659) "Gâyetü'l-Matlab Fi'r-Rehni İzâ Zeheb" Adlı Risâlesinin Tahkikli Neşri

Edition critique of "Gâyetü'l-Matlab Fi'r-Rehni İzâ Zeheb" by Şurûnbülâî (994-1069/1586-1659) 399-416
Ömer Osman Faruk AKTAŞ

Makâsîd Literatürü Üzerine

On Maqasid Literature 417-438
Dr. Ali PEKCAN

Kitap Tanıtımı

Bilal Aybakan, *İmam Şâfiî Ve Fıkıh Düşüncesinin Mezhepleşmesi*, İz Yayınları, İstanbul 2007, 255 s. 439-444
Emre ALTINTAŞ

Mustafa AVCI, *Osmanlı Hukukunda Suçlar ve Cezalar*, Gökkuşbu Yayınları, İstanbul 2004, 423 s. 445-448
Doç.Dr. Osman KAŞIKÇI

John Makdisi, *The Islamic Origins of The Common Law [Common Law'ın İslami Kökenleri]* North Carolina Law Review, June 1999, v77, i5, pp. 1635-1739 449-452
Y. Doç. Dr. Haluk SONGUR

Editörden

İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi İlahiyat disiplinleri içinde çok özel bir yere sahip olan fıkıh sahasında ÷lkemizin ulaştığı yüksek seviyeye yakışır bir muhteva ile 11. sayısını okuyucularıyla buluşturmanın heyecanı içinde. Her geçen g÷n daha fazla ümit vadeden bir hızla oluşan bu sahadaki birikimin mütevazı bir yansımasının gör÷ldüğü elinizdeki sayıda da değerli yazılar mevcut. Özellikle aile hukukunun bazı meselelerini ilgilendiren makaleler, fıkıh usulüne dair telif ve tercüme araştırmalar, fıkıhın bazı özel kavramları, fıkıhı ilgilendiren bir takım problemlerle ilgili yaklaşımlar, kitap tanıtımları ve literatür tetkikleri, fıkıh mirasımızın önemli servetlerinden bir *risale* neşri bu sayının muhtevasını oluşturdu. Geniř yelpazede bir içeriğe sahip bu sayımızın İslam Hukuku alanındaki çalışmalara değerli katkı sağlayacağı inancındayız.

Yazılarıyla ve diğer bilimsel çalışmalarıyla destek veren büt÷n bilim adamlarımıza samimi kalpten teşekkürlerimizi arzediyoruz.

Yeni sayılarda buluřmak dileđiyle...

Prof. Dr. Saffet KÖSE